

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หลักการจัดการศึกษาได้บดกษุหมายหลักในการปกครองประเทศไทยในปัจจุบัน ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550 : 15) มาตรา 49 ได้บัญญัติสิทธิ และเสรีภาพในการศึกษาไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอตัวในการรับการศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ผู้ยกไว้ ผู้พิการหรือ ทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาพภัยลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจาก รัฐเพื่อให้การศึกษาโดยทั้งเที่ยงกับบุคคลอื่น

ปัจจุบันในประเทศไทยได้ให้ความสนใจต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยมี พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 (2551 : 3) มาตรา 5 ได้กำหนดสิทธิ และหน้าที่ทางการศึกษาไว้ว่าคนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้ (1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสีย ค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี ที่ส่งข้อมูล ความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นๆ ให้ทางการศึกษา (2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและ ความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น (3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพ การศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสม ลดความลังกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

จากการกำหนดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาของคนพิการดังกล่าว เพื่อการจัด การศึกษาที่ลดความลังกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคลให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 4) กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้อง เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกด้านและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมี ความสุข โดยเฉพาะมาตรา 10 วรรคสอง ระบุว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความ บกพร่องทางร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกาย พิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษา

สำหรับคนพิการในวงกว้างให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นตามกฎหมาย ที่สื่อบริการและการช่วยเหลืออื่นๆ ทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ตามกฎหมายและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการต้องเป็นไปตามความต้องการจริงเป็นของแต่ละบุคคล พระราชนูญยุติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 โดยกำหนดให้มี การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษตามศักยภาพของแต่ละคนซึ่งจะต้องจัดอยู่ในรูปของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ดังที่สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2546 : 13) ได้กำหนดความสำคัญของ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลว่า คนพิการที่ได้รับจัดทำเปลี่ยนตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพที่สถานศึกษารับรองเป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษด้านการศึกษา ต้องได้รับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เนื่องจากกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นตามพิเศษ ตามหลักเกณฑ์ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ช่วยให้ครุภัณฑ์ของตนว่า จะสอนอะไรให้กับเด็กแต่ละคนตามศักยภาพที่เป็นจริงอย่างเป็นระบบและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายโดยมีแนวทางการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลใน 4 ด้าน คือ 1) การเตรียมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 2) การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 3) การปฏิบัติตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 4) การสรุปผลการดำเนินงานการใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (ประคง พลพิชญานันท์. 2552 : 40-41)

เพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง สำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กระจายอำนาจมาถึงศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2543 (2547 : 21) โดยศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในลักษณะเตรียมความพร้อม และพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ ให้บริการ จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ แก่นักเรียนพิการทุกคนทั้ง 9 ประเภทความพิการ ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทาง

การศึกษา พ.ศ. 2552 (2552 : 45-47) ประ踉คนพิการมีดังต่อไปนี้ บุคคลที่มีบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่บกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ่อน

การพัฒนาบุคคลการเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อสามารถทำให้บุคคลกร ได้รับความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นสามารถจัดตามความเปลี่ยนแปลงของวิทยาการใหม่ๆ และยังช่วยให้ตนเองมีความก้าวหน้าในการงานและสามารถที่จะพัฒนาหน่วยงานของตนให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล แต่ปัจจุบันจากผลการสำรวจสภาพปัญหาพบว่า บุคคลกร พนักงานราชการ ครุอัตราเจ้าง บางส่วนของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพิสินธ์ ไม่มีมาตรฐานการศึกษาพิเศษ วิชาเอกการศึกษาพิเศษ และขาดความรู้ทักษะในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กพิการ ซึ่งเป็นแผนที่มีความจำเป็นในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการ (รายงานการตรวจแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ที่ 80/54) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องพัฒนาบุคคลกรของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพิสินธ์ ให้มีความรู้ ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กพิการ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และการนิเทศ

ภาระงานการวิจัย

- สภาพการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพิสินธ์เป็นอย่างไร
- จะพัฒนาบุคคลกรของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพิสินธ์ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ได้ดีขึ้นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพิสินธ์
- เพื่อพัฒนาบุคคลกรของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพิสินธ์ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่มีหัวข้อการศึกษาคือ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อพัฒนาบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ในการนำเสนอขอบเขตการวิจัยจะนำเสนอในหัวข้อต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้วิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยนี้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มผู้วิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มผู้วิจัย

1.1.1 ผู้วิจัย

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย ครูผู้สอนที่สมัครใจ จำนวน 5 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

1.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านสภาพการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 13 คน และจากจำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือครูผู้สอนที่สมัครใจ จำนวน 5 คน

1.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านการพัฒนาบุคลากรในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 12 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนที่สมัครใจ จำนวน 5 คน ผู้บริหาร จำนวน 2 คนและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน

2. เนื้อหา ผู้วิจัยได้ยึดขอบเขตเนื้อหาดังนี้

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการที่มีความบกพร่อง 9 ประเภท ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2552 (2552 : 45-47) ได้กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา ไว้ดังนี้

2.1.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

2.2.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.2.3 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

- 2.2.4 บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ
- 2.2.5 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
- 2.2.6 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
- 2.2.7 บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
- 2.2.8 บุคคลอหิตสติก
- 2.2.9 บุคคลพิการซ่อน
- 2.2 ความรู้ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 2.2.1 ความหมายของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 2.2.2 ความสำคัญของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 2.2.3 หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 2.2.4 แผนการสอนเฉพาะบุคคล
3. สถานที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์
4. ระยะเวลา ภาคเรียนที่ 2/2555

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนาบุคลากรในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้กลยุทธ์การให้ความรู้ความคู่ควรปฏิบัติโดยมีกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสอนงานและการนิเทศ เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และพัฒนาบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยยึดขอบเขตเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการที่มีความบกพร่อง 9 ประเภท และความรู้ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการวางแผนด้วยวิธีการต่างๆ ที่นำมาพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ให้เกิดทักษะให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. บุคลากร หมายถึง พนักงานราชการ ครุอัตราจ้าง ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

3. เด็กพิการ หมายถึง คนพิการที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการพิ�ฟู สมรรถภาพคนพิการหรือบุคคลที่สถานศึกษารับรองว่าเป็นคนพิการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการกำหนด จำแนกเป็น 9 ประเภท บุคคลที่มีบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการคำนวณ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลอหิตสติก และบุคคลพิการซ่อน

4. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง แผนการจัดการศึกษาที่จัดทำขึ้นให้ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กพิการให้ได้รับการพัฒนาตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งการกำหนด ลิสต์จำนวนความต้องการ เทคโนโลยีสื่อจำนวนความต้องการ สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นๆ ให้ทางการศึกษาที่เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีกำหนด เป้าหมายระยะเวลา 1 ปี

5. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ในลักษณะเตรียมความพร้อม และพัฒนาศักยภาพเด็กพิการให้บริการ จัดและส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

6. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การดำเนินการประชุมของกลุ่มคนจำนวนไม่น้อยเพื่อปฏิบัติภารกิจร่วมกันหรือชุดมุ่งหมายเดียวกันในการพัฒนาหรือปรับปรุงการทำงาน โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการศึกษาผู้เข้าร่วมประชุมสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้คำปรึกษา เพื่อให้การประชุมเชิงปฏิบัติการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. การสอนงาน หมายถึง กระบวนการที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้รับ การสอนงานเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

8. การนิเทศ หมายถึง กระบวนการปรับปรุง ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียน การสอนให้ดีขึ้น โดยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในการกำกับ ติดตามการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของครู ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

9. ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง ครูที่ สมควรใช้เข้าร่วมงานวิจัยสามารถจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กพิการ ได้โดยผู้ปกครองให้การยินยอมให้ใช้สอนบุตรหลาน ได้และผ่านเกณฑ์การนิเทศจากผู้เชี่ยวชาญ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการพัฒนาบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ใน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของ เด็กพิการ
2. เป็นแนวทาง เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ของศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดอื่น ๆ ได้
3. เป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาบุคลากร ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY